

Odkud se vzaly nové vánoční písně?

A tak jsme žili...

BOLESLAV NAVRÁTIL

Po roce 1948 měly být vánoční písně a koledy potlačeny jako ideově závadné, což skoro připomínalo zákaz zpěvu v pohádkovém Půlnocním království. V tom se ale komunisté mylili, lidé si dál notovali své písně, například Masarykovu oblíbenou Ach synku, synku, anebo třeba zakazovanou Bejvávalo, bejvávalo dobře... U vánočních písní se snažili národu vnutit ty sovětské.

Sovětský import

Problém byl v tom, že dva dny před Středním dnem (21. prosince) slavil narozeniny Stalin. Když měl diktátor v roce 1949 sedmdesát let, vypukly oslavné orgie, které měly Vánoce zcela přehlušit. Z rozhlasu hřměly budovatelské písně, ale i Stalinova zamilovaná gruzínská Sulika. Ani po Stalinově smrti se situace nezlepšila a do českých vánočních zvuků byly implantovány sovětské písně, případně české děti deklamovaly, že „Děduška Maroz, jolku na přinos.“ Dětské sbory zpívaly

BÍLÉ VÁNOCE. Nejslavnější píseň Bílé Vánoce složil Irving Berlin a nazpíval ji vynikající zpěvák Bing Crosby. Je populární na celém světě. Snímky: archiv

o dědovi Mrázovi, jak jede k nám „...auty, letadly, lodmi i karavanou, prochází zem sovětskou milou, krásnou a jaro přebohatou zem...“ Před touto záplavou se nedalo uniknout. Písně jsou ale houževnaté květiny, na jednom místě je zničíte, na deseti dalších vyrostou.

Bílé Vánoce

Jako jedna z prvních poválečných politicky odmítaných písní se u nás objevily Bílé Vánoce (White Christmas). Složil je za války v roce 1940 americký hudebník Irving Berlin (mimochoodem ruského původu). O dva roky později je nazpíval na desku slavný Bing Crosby s tím, že to bude píseň krátké životnosti. Mýlil se. Stala se neúspěšnější písní všech dob, prodalo se přes padesát milionů desek (singl). Vedle Crosbyho ji interpretovali takoví velikáni jako Frank Sinatra, Tony Bennet či Elvis Presley. K nám se píseň dostala prostřednictvím zahraničního rozhlasu, později dokonce vyšla na deskách. Zpívali ji i zpěváci Jiří Vašíček a Rudolf Cortés.

Druhou podobnou písní, která k nám za totality pronikla z USA, byl tradiční Jingle Bells. Pochází z roku 1850 a o jeho obrovskou popularitu se opět postaral Bing Crosby (podobně jako u německé písně Tichá noc). Půvabnou podobu jí dal českým textem Vladimír Dvořák. Zná ji každé dítě: Rolničky, rolničky, kdopak vám dal hlas?/ Káspárek maličký nebo děda

Mráz?/ V některých obchodních domech byla slyšet o Vánocích nejčastěji, například v ostravském Domě potravin. Dokonce se objevila verze „nazpívaná“ pejsky a tuto „štěkáckou podobu“ si rád použil prezident republiky Antonín Novotný. Populární byla i Happy Christmas od Johna Lennona z roku 1972, měla protiválečnou podobu a vznikla v době, kdy USA začaly masivně bombardovat Vietnam. U nás se ujmla rovněž píseň Thank God It's Christmas od skupiny Queen s legendárním zpěvákem Freddie Mercuryem. Komunisté ji ale rádi neměli. I když častušky a sovětské vánoční písně z repertoáru rozhlasu a televize téměř vymizely, byla zde snaha je nahradit něčím českým. O jedné Vánocích se začala také v Ostravě zpívat píseň: Pověz mi milá, co spojuje nás:/ nekonečná víra v Sovětský svaz./ Sovětský svaz, Sovětský svaz,/ nenajdeš na něm prázdný kaz. /Prodal jsem mercedes, koupil jsem VAZ./ auto co vyrábí Sovětský svaz.../ Soudruhům se líbila, ale změnili názor poté, co se posluchači při jejím zpěvu nahlas smáli.

Nové a české

A objevily se i české vánoční písničky, z nich největší

LADOVSKÁ ZIMA. Nejnovější vánoční píseň vytvořil ostravský bard Jaromír Nohavica. Jmenuje se Ladovská zima a posluchači ji doslova milují. Foto: Deník/Tomáš Januszek

úspěch slavila (a slaví) u nás i na Slovensku známá odrhovačka Vánoce, Vánoce přicházejí, zpíváme přátelé... Text složil Zdeněk Borovec a první verzi nazpívala skupina Settleri. Ale vznikly i nové vánoční písně, které mají hloubku, cit a postihují atmosféru Vánoc, takže nakonec zlidověly.

Na prvním místě je to Purpura od Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra. Vznikla v roce 1962 a byla vydána na desce.

/Tiše a ochotně purpura na plotně/ voní, stále voní,/ nikdo si nevíš, že život mění se v dým.../ Patří k nejslavnějším písním divadla Semafor. Vznikaly i další vánoční písně, známá je koleda od Karla Černocho Už z hor zní zvon, Jaroslav Hutka nabídl píseň Ježíšek, Hana Zagorová a Petr Rezek nazpívali duet Vánoční tajemství. Nejnovější a krásná je vánoční píseň Ladovská zima od Jaromíra Nohavici.

TÝDEN OČIMA MARTINA PLEVY

Pokračování ze strany 1

Před Vánoci jsou lidé dvojnásob ochotni udělat dobrý skutek a přispět na nějakou věc či zakoupit dárek klidně i na ulici. Jak vidno, i v období adventu je ale důležité zůstat ostražitý, ať příspěvky neskončí u lidí, kteří by spíš potřebovali na ruce pouta.

● **CIA se vyrovnává s následky vyšetřovací zprávy o jejich brutálních výsledkových metodách. Otěsnění svodectví o mučení přinesl i Jemenec Samír Nadží, který si prožil muka na základně Guantánamo. Vojáči ho mučili, ponižovali, hanili jeho víru a pouštěli mu porno.** (idnes.cz) Pověstné drsné výsledkové

metody CIA asi člověka donutí přiznat i to, co ani neudělal. Jen by mě zajímalo, k čemu se Samír Nadží doznal poté, když mu pustili porno...

● **Mnoho politických lídrů? například Vladimír Špidla, Mirek Topolánek nebo Petr Nečas – to v minulosti poznalo. Zhruba po roce u moci je část vlastních straníků začala kritizovat za „nedostatečnou komunikaci“.** Teď to poprvé zažívá i Andrej Babiš ve svém hnutí ANO, kde má jinak nezpochybnitelnou autoritu. Zhruba polovina ze 47 poslanců hnutí je najednou překvapena a stěžuje si, že šéf se s nimi ne baví o důležitých věcech a vše rozhoduje po svém. (ihned.cz)

Překvapuje mě, že jsou někteří poslanci z hnutí ANO překvapeni. Oni snad doopravdy čekali, že velký šéf Babiš bude poslouchat je, ne naopak? Navíc přes média komunikuje ministr financí dennodenně více než zdatně.

● **Alergeny, adresa výrobce, trvanlivost a řada dalších údajů bude muset být již za pár dní uvedena u nebalených potravin. Obchodníci však zatím tápou, jak se s novou povinností vypořádat a nezahltit pult stovkami cedulek.** (idnes.cz) Tápát budou hlavně zákazníci, kteří přes velké cedulky a množství informací vlastně nakonec ani nebudou vědět to základní – co že to vlastně kupují za potravinu. Nebude náhodou složité koupit i obyčejný chleba?

Oceňovaný penzion láká:

U Rzehaczka se budete cítit jako doma

Malebné prostředí Dolní Lomné, které se řadí mezi nejkrásnější údolí Beskyd, je známé svými středisky pro zimní a letní turistiku. Jedním z nich je i penzion Rzehaczek.

TEREZA PINTÉROVÁ

Ostrava – Pochutnat si ve stylové restauraci, která nabízí místní speciality jako stryko, brynzové halušky nebo salát s kozím sýrem, k dobrému jídlu si dát víno z rodinného vinařství Hanuš a oběd zapít čerstvě praženou kávou z Guatemala. To mohou návštěvníci

rodinného penzionu, který se letos umístil na šestém místě v konkurenci všech penzionů v České republice a na prvním místě na Moravě a ve Slezsku. Svá příjemně unavená těla pak mohou nechat spočinout v sauně nebo vířivé vaně, jejich návštěva je v ceně pronájmu apartmánu. Penzion pro rodiny s dětmi má v na-

bídce šest stylových apartmánů – čtyři pětilůžkové a dva čtyřlůžkové.

„V Lomné neexistuje žádná jiná podobná alternativa. Jsou nabízeny buď hotelové pokoje, anebo ubytování v bývalých rekreačních střediscích. Rodinné apartmány jsou novinkou v nabídce ubytování v Dolní Lomné,“ říká majitel penzionu Bogdan Pytlík s tím, že samozřejmě je také přístup k internetu a parkování v místě zdarma. Penzion Rzehaczek je ojedinelý i jako stavba. Spojuje v sobě moderní stavbu s místní tradicí. V přízemí střediska je pro návštěvníky přichystána i malá výstava o historii Lomné. „Použil jsem k její přípravě jak materiály z archivu v Opavě, tak historické příběhy od místních pamětníků. Mnohé pocházejí z kroniky Lomné, kterou dokonce psal můj pradědeček Jan Korzeny,“ popisuje Bogdan Pytlík.

U „Rzehaczka“ vládne atmosféra domácí pohody a cítit se zde budete jako doma. Můžete zde mluvit polsky, česky, slovensky, ale převládajícím jazykem je dialekt – po naszyemu, kterým hovoří zdejší lidé.

PENZION RZEHACZEK je ideální pro rodiny s dětmi i pro letní a zimní soustředění sportovců, různá školení a firemní akce, rodinné oslavy anebo třídní srazy. Foto: archiv penzion Rzehaczek

Svařák, punč, čaj s rumem? A co takhle raději vánoční pivo?

Pokračování ze strany 1

Velmi žádané je také kaštanové pivo pivovaru Pikard ze Zámku Zábřeh v Ostravě. Trináctka plná zimních chutí a vůní ze tří druhů sladů je prvním pivem tohoto druhu, které bylo v Česku uvařeno. Půllitr kaštanové trináctky navodí vánoční atmosféru stejně spolehlivě, jako šálek svařeného vína. Se speciály se vytylil také Pivovar Koniček ve Vojkovicích, a to rovnou se dvěma. „Už máme na čepu světlou trináctku, která je chmelena hlávkovým chmelem z Vojkovic u Mělníka a také chystáme teprve podruhé polotmavé pivo Štědrok. To má celých čtyřia dvacet stupňů a je to nesilnější pivo, které se v našem regionu dělá, má celých deset a půl procenta alkoholu. Stává se, že někteří zkušenější pivaři jich zvládnou třeba i pět,“ přiblížil majitel a sládek Mojmír Velký s tím, že várky obou speciálů by měly vydržet do konce roku.

Kraj podporuje netradiční vzdělávání ve Světě techniky

Sedět v lavicích s rukama za zády a koukat do nudných učebnic už děti v Moravskoslezském kraji nebaví. Ty se teď chodí učit do **Světa techniky** v Dolních Vítkovicích. Tady to totiž žije zábavnou vědou a kreativní technikou!

Ostrava – Projekt NatTech totiž dětem dovoluje si například postavit vlastní robotu nebo zažít kyslíkovou krizi ve vesmíru. Zábavným a hravým způsobem se tak děti učí porozumět chemii, fyzice, matematice i historii.

„Dolní oblast Vítkovice je realizátorem vzdělávacích programů pro žáky základních a středních škol v rámci projektu Podpora přírodovědného a technického vzdělávání v Moravskoslezském kraji realizovaných Moravskoslezským krajem v rámci podpory Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky,“ vysvětlila původ

projektu NatTech tisková mluvčí Moravskoslezského kraje Petra Špornová.

Projekt je u žáků i učitelů velice oblíbený, denně navštíví Svět techniky hned několik škol a rezervační systém je plný několik měsíců dopředu. „Svým obsahem i velikostí je naprosto unikátní a jsme velice rádi, že můžeme tisícům žáků našeho kraje přiblížit technické a přírodovědné vzdělávání netradiční cestou. Již teď – v polovině projektu – je zřejmé, že se programy těší velkému zájmu žáků i samotných učitelů,“ uvedla Petra Špornová. V rámci projektu mají školy z Moravskoslezského kraje zdarma nejen celou výuku, ale i návštěvu expozice, dopravu a svačtinu. Mohou tak v Dolních Vítkovicích strávit

zábavný den bez sebemenších starostí. „V současné době již tuto expozici v rámci projektu navštívilo 14500 žáků základních a středních škol našeho kraje. Jedinečnost spočívá v kombinaci návštěvy výukových programů, jako je Doba kamenná, Roboti v našem životě, Dopravní prostředky a mnoho dalších, spojených s návštěvou industriální technické památky Světa techniky a hornického muzea Landek Park,“ doplnila Špornová. Návštěvníci Dolních Vítkovic to mnohdy nevnímají, ale za dveřmi učeben a dílen se denně učí desítky dětí, které si touto cestou mohou k technickým oborům vytvořit pouto, které může být odrazovým můstkem do jejich budoucnosti.

(zfr)